

Street Music, Urban Public Art and Urban Planning (Creative Urban Development with Emphasis on Creating People-oriented Urban Spaces) Case study: A Comparative Analysis of Shahrchai and Khayyam Jonubi Districts of Urmia City

ABSTRACT INFO	ABSTRACT
Article Type Original Research Authors 1*. Ali Samadi 2. Javad jahangirzadeh 3. Asghar abedini 4. Meysam Saket Hasanlouei 1*. PhD student in Urban Planning, Faculty of Art, Architecture and Urban Planning, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran. 2. Assistant Professor, Department of Sociology, Faculty of Literature and Human Sciences, Urmia University, Urmia. 3. Associate Professor of Urban Planning Department, Faculty of Architecture, Urban Planning and Art, Urmia University, Urmia. 4. Master of Urban Planning, Faculty of Architecture, Urban Planning and Art, Urmia University, Urmia. *Corresponding Author alisamadi1415@gmail.com Article History Receive : April 15 , 2023 Accepted : May 27 , 2023	Problem: The concept of urban public art and its emergence in the public sphere is one of the most important factors in strengthening and accelerating the process of the creative city. Street music as an urban public art, is an influential event in urban communities that seeks to improve the quality of social life, strengthen collective memories, increase the level of vitality and dynamism of the city and achieve creative urban development. Target: The authors try to redefine the importance and significance of the urban public arts event in urban spaces, identify the feasibility of performing street music in social environments. The green corridor of Shahrchai and the Khayyam Jonubi sidewalk of Urmia city have been studied. Method: In this regard, in the present study, information has been collected with the aim of application and descriptive-analytical nature and by using documentary-library methods, questionnaire and interview tools. The statistical population and sample size consist of two groups of experts, thinkers and university professors and active members of street music, which includes 60 samples including stratified or group sampling method. For quantitative analysis, the methods of Kolmogorov-Smirnov, Spearman Correlation, Swara and Cocos have been used. Result: According to the findings, the social, cultural and environmental dimensions and the indicators of "possibility of live music performance" and "quality of environmental design" have gained the highest and lowest levels of importance, respectively. Also, the green corridor of Shahrchai has more favorable conditions than the performance of urban Public arts (street music) compared to the Khayyam Jonubi sidewalk of Urmia. Key Words: street music, public art, creative urban development, Khayyam Jonubi and Shahrchai, Urmia.

موسیقی خیابانی، هنر عمومی شهری و برنامه‌ریزی شهری (توسعه شهری خلاق با تاکید بر آفرینش فضاهای شهری مردم‌گرا) مطالعه موردی: تحلیل تطبیقی محدوده‌های شهرچایی و خیام جنوبی شهر ارومیه

علی صمدی*

دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشکده هنر، معماری و شهرسازی،
دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی

جواد جهانگیرزاده

استادیار گروه جامعه‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه
ارومیه

اصغر عابدینی

دانشیار گروه شهرسازی، دانشکده معماری، شهرسازی و هنر، دانشگاه
ارومیه

میثم ساکت حسنلوئی

کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشکده معماری، شهرسازی و
هنر، دانشگاه ارومیه

چکیده

بیان مساله: مفهوم هنر عمومی شهری و ظهور آن در قلمرو همگانی از مهمترین عوامل تقویت و تسریع فرآیند و فعالیت‌های شهر خلاق محسوب می‌گردد. موسیقی خیابانی به عنوان هنر عمومی شهری، رویدادی اثرگذار در جوامع شهری می‌باشد که سعی در بهبود سطح کیفی حیات اجتماعی، تقویت خاطرات جمعی، افزایش سطح سرزندگی و میزان پویایی شهری و نیل به توسعه شهری خلاق را دارد.

هدف: تلاش نگارندگان در این نوشتار، بازتعریف اهمیت و ارزش مهم رویداد هنرهای عمومی شهری در فضاهای شهری، شناسایی امکان‌سنجی اجرای موسیقی خیابانی در محیط‌های اجتماعی و آفرینش و توسعه فضاهای شهری مردم‌گرا می‌باشد که با ارزیابی تطبیقی محدوده‌های مطالعاتی کریدور سبز شهرچایی و پیاده‌راه خیام جنوبی شهر ارومیه به مطالعه آن پرداخته شده است.

روش: در تحقیق حاضر با هدف کاربردی و ماهیت توصیفی-تحلیلی و با بهره‌گیری از روش‌های اسنادی-کتابخانه‌ای، ابزار

پرسشنامه و مصاحبه به گردآوری اطلاعات اقدام شده است. جامعه آماری و حجم نمونه متشکل از دو گروه متخصصین، اندیشمندان و اساتید دانشگاهی و اعضای فعال موسیقی خیابانی می‌باشد که با احتساب روش نمونه‌گیری طبقه‌ای یا گروهی تعداد ۶۰ نمونه احتساب گردیده است. جهت تجزیه و تحلیل کمی نیز از روش‌های کولموگروف-اسمیرنوف، همبستگی اسپیرمن، سوارا و کوکوسو بهره گرفته شده است.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری: طبق یافته‌ها، ابعاد اجتماعی، فرهنگی و محیطی و شاخص‌های «امکان اجرای زنده موسیقی» و «کیفیت طراحی محیط» به ترتیب بیشترین و کمترین سطح اهمیت را کسب نموده‌اند. همچنین محدوده کریدور سبز شهرچایی نسبت به پیاده‌راه خیام جنوبی شهر ارومیه، شرایط مطلوب‌تری را نسبت به اجرای هنرهای عمومی شهری (موسیقی خیابانی) به خود اختصاص داده است.

واژگان کلیدی: موسیقی خیابانی، هنر عمومی، توسعه خلاق شهری، خیام جنوبی و شهرچایی، ارومیه

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱/۲۶

تاریخ پذیرش: [۱۴۰۲/۳/۶]

* نویسنده مسئول: alisamadi1415@gmail.com

۱. مقدمه

شهر به مثابه ابرمتن تجسم روح جمعی شهر و شهروندان است که نمی‌توان کالبد آن را از وجوه معنایی‌اش منفک کرد [۲۴]. شهر فضایی ساخته‌شده توسط انسان‌ها با سه مولفه اصلی اجزای کالبدی، اجزا غیرکالبدی، و حضور و تعاملات انسانی است [۲۷]. شهرسازی و برنامه‌ریزی شهری، مداخله در شهر با تاکید بر تفکر، برنامه‌ریزی و طراحی و تنظیم و تقویت فضاها و فعالیت‌های شهری جهت ایجاد توسعه‌ای موزون و به منظور بهبود کیفیت زندگی ساکنان در همه تحولات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فیزیکی آن است. برنامه‌ریزی شهری، دانش یا حرفه‌ای است که جهت تحقق دیدگاه بهره‌مندی صحیح از زمین، دستیابی به بالاترین سطح توسعه در محیط انسانی و تامین رفاه و آسایش شهروندان از طریق ایجاد محیطی سالم، مساعد، راحت، بهتر و

دلپذیرتر تلاش می‌کند. شهرها ظرف‌های خلاقیت^۱ هستند و همیشه چرخ‌های حرکت، تمرکز و هدایت انرژی خلاق بشر بوده‌اند [۱۳]. شهر خلاق^۲ مبحثی جدید و پراهمیت در دنیای امروز است. گرایش به سمت این شهرها به معنای استفاده از استعدادهای خلاق در جهت اعتلای جامعه است و این مفهوم نیاز به بسترسازی برای جذب و به‌کارگیری اقشار خلاق در حوزه‌های مختلف دارد. زیرا یک شهر خلاق، شهری پویا از لحاظ فرهنگی و بین‌فرهنگی^۳ است و بی‌تردید چنین شهری قادر به افزودن بخش‌های جدیدی در ابعاد اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی خود است [۲۰]. یکی از عوامل تاثیرگذار در توسعه شهری خلاق، تنوع اجتماعی و فرهنگی در شهرها و مناطق شهری است. جیکوبز معتقد است که تنوع شهری خلاقیت را افزایش می‌دهد. چون که تنوع ساکنان و بازیگران اقتصادی تعامل بین افراد را تسهیل و ایده‌های جدید تولید می‌کند [۱۴]. شهر خلاق یک مجتمع شهری را توصیف می‌کند که بر مبنای یک زیرساختی فرهنگی و اجتماعی محکم بنا شده است [۴۰]. پس یک شهر خلاق محیط مساعدی برای تربیت انسانی است و زمینه پرورش خلاقیت ساکنین آنجا را فراهم آورده است و این‌گونه شهرها اغلب دارای فضاهای پویا و سالمی هستند [۳۹]. مقوله "هنر عمومی"^۴ یا به بیانی دیگر، "هنر پاپ"^۵، "هنر توده" و "هنر مردم‌وار" از جمله جنبش‌های هنر قرن بیستم و دستاوردهای این برهه از تاریخ به شمار می‌رود. این واژه نخستین بار توسط همیلتن^۶ و جان مک‌هله^۷ پا به عرصه هنر گذارد. همیلتن هنر عمومی را با تعبیری همچون هنر جوان، ارزان، مردمی، فانی، مصرف‌گرا، کنایه‌آمیز، شهوت‌انگیز و فریبنده تبیین می‌کند [۲۹]. بنابراین می‌توان آبشخور فکری این جنبش را در دهه ۶۰ انگلستان و دست‌مایه هنرمندان، فرهنگ مردمی، تولیدات انبوه، تبلیغات محیطی و تصویری دانست [۳۸]. هنر می‌تواند فضای شهری را مبدل به مکان شهری نماید و روح و لطافت را به فضای عمومی ببخشد. با وجود تمایزات موجود در انواع هنرهای شهری^۸ در عرصه‌های عمومی، هدف و تاثیر مشترک این هنرها خاطره‌سازی، هویت-بخشی و کمال‌بخشیدن به فضا است [۲۱]. با قبول این فرض که

هنر شهری در عرصه‌های عمومی به دنبال تقاضای جامعه شهری و مبتنی بر کیفیت به وجود می‌آید، می‌توان برای ارتقای کیفیت فضای شهری در عالی‌ترین مرتبه از هنر شهری بهره برد [۳]. مهمترین ویژگی هنر عمومی قابل‌دسترس و قابل‌مشاهده بودن آن برای عموم مردم جامعه در فضاهای شهری است. انجمن برنامه‌ریزی آمریکا نقش هنر عمومی در فضای شهری را این‌گونه دسته‌بندی نموده است: ۱) به بهبود سیمای شهر و ارتقای رضایتمندی عمومی از فضا می‌انجامد. ۲) تقویت ارزش‌های فرهنگی، حفاظت از تاریخ، میراث فرهنگی و سرمایه‌های طبیعی را مدنظر قرار می‌دهد. ۳) ایجادکننده کاراکتر اجتماعی و حس-مکان است. ۴) تعاملات اجتماعی و مشارکت مردم در فضاهای شهری را ارتقاء می‌بخشد. ۵) حیات اقتصادی جامعه، از طریق به کارگیری استعدادهای و سرمایه‌های محلی و ایجاد اشتغال را ارتقاء می‌بخشد. بر این اساس هنر عمومی را می‌توان نوعی تشریک مساعی به سوی توسعه پایدار دانست، که می‌تواند به اهداف اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی در یک منطقه شهری کمک کند [۲]. صوت ابتدایی‌ترین تمایز میان جمادات و دیگر مخلوقات (حيوانات و انسان‌ها) در پهنه هستی است، که گوناگونی آن تمایزی عمیق میان حیوان-انسان و انسان-انسان را پدید می‌آورد. اصوات تجسد مادی از ایماژهای ذهنی هستند که در مجموعه‌های همگون زبان، منجر به پایه‌ریزی گفتار و گویش-های متفاوت می‌شوند. فیلسوفان و تاریخ‌دانان متعددی هر موسیقی و معماری و برنامه‌ریزی شهری را در رده هنرهای مادر قرار داده‌اند. به عقیده شوپنهاور فیلسوف و موسیقی‌دان، "موسیقی عالی‌ترین نوع هنری بود و تمام هنرها می‌خواهند به مرحله موسیقی برسند" [۳۵]. آنچه بیش از ابعاد کالبدی در حضور و تعامل اجتماعی افراد در فضاهای عمومی موثر بوده، خلف رویدادهای اجتماعی است که در عین ایجاد فرصت‌های مشارکت در فعالیت-های اجتماعی، می‌تواند زمینه‌ساز ارتقای حس تعلق به مکان نیز باشد. موسیقی نیز در کسوت هنر شهری می‌تواند یک رویداد اجتماعی باشد که شهروندان با گزینش و اختیار خود ضمن مشارکت در خلق این رویداد به تعاملات اجتماعی با یکدیگر

⁵ Popular Art (Pop Art)

⁶ Richard Hamilton

⁷ John McHale

⁸ Urban Art

¹ Creativity

² Creative City

³ Inter Cultural

⁴ Public Art

پرداخته و از دریافت حس هویت جمعی برخوردار می‌شوند. همچنین وجود چنین رخدادهای موسیقایی در فضاهای عمومی همچون تکایا و گذرگاه‌های عمومی و میادین می‌تواند به کالبد فضا معنا ببخشد. تبدیل فضای عمومی به فضای جمعی به عنوان یک فضای متکامل و درخور جامعه مدنی یکی از پتانسیل‌های هنر شهری به ویژه موسیقی در شهر می‌تواند باشد [۳۶]. موسیقی خیابانی^۹ یکی از معدود هنرهای خیابانی است که از زمان‌های بسیار قدیم وجود داشته و محدود به دوره تاریخی خاصی نبوده است. پیش از دوره مدرن و پیدایش امکان ضبط و پخش صدا، موسیقی خیابانی یکی از معدود راه‌های شنیدن موسیقی برای عموم مردم بوده است [۳۰]. موسیقی خیابانی یکی از رویدادهای جمعی بالارزش در هر جامعه می‌باشد که سعی در بیان مفاهیم هنرمندان به مخاطبان هدف را دارد. موسیقی خیابانی به عنوان هنری خیابانی^{۱۰}، رویدادی موثر در فضاهای مردم‌گرا و عمومی شهری است که تقریباً اغلب جوامع در طول حیات خود با فعالیت‌های آن مواجه گردیده است. این رویداد علاوه بر تأثیرگذاری بر روی جوامع انسانی، بر اساس خواست شهروندان جامعه و با هدف بهبود سطح تعاملات اجتماعی و تقویت حیات جمعی بوجود می‌آید که در کشور ایران نیز در اشکال مختلف و بر اساس مسائل متعدد شهری در فضاهای عمومی شهر فعالیت می‌کنند. این فعالیت که به عنوان بخشی از هنرهای خیابانی مردم‌پسند به حساب می‌آید، به علت تازگی مبانی تئوریک پژوهش در کشور ایران، تاکنون از لحاظ تأثیرات این پدیده بر حیات اجتماعی فضاهای شهری تنها در چند مطالعه محدود مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. به علاوه، اجرای این رویداد در فضاهای عمومی شهری نیز تا به حال کمتر مورد توجه و تأکید مسئولان، مدیران و متخصصین شهری قرار گرفته است. در این میان می‌توان به مطالعات [۲۸، ۳۸، ۲۲، ۳۷] اشاره نمود که به بررسی نمایش‌های خیابانی، هنر عمومی شهری و موسیقی خیابانی پرداخته‌اند. موسیقی خیابانی که در دیدگاه مدرن به عنوان هنری خیابانی محسوب می‌گردد، یکی از هنرهای عمومی مردم‌پسند^{۱۱} است که در زمینه نوازندگی موسیقی‌های سنتی ایران، جاز^{۱۲} غربی و کلاسیک^{۱۳} به نمایش درآمده و در معرض عموم قرار گرفته است.

این رویداد اجتماعی تأثیرات به‌سزایی از جمله واکنش‌های مثبت مخاطبان با هدف حفظ و استمرار فعالیت‌های آن، مسائل زیبایی-شناسی شهری، تقویت حیات جمعی و تعاملات اجتماعی، ایجاد فضاهای مکث، ایجاد پویایی و سرزندگی شهری در فضاهای مردم‌گرا، ایجاد حس مکان و خاطرات جمعی و توسعه خلاق شهری در فضاهای عمومی شهری به همراه داشته است. با در نظر گرفتن این عوامل، ضرورت احیای فضاهای مردم‌گرا و عمومی شهری و دستیابی به توسعه شهری خلاق از طریق بکارگیری و تقویت فعالیت شاخصه‌های هنر عمومی شهری از جمله موسیقی خیابانی به عنوان یکی از اقدامات اولیه و کم‌هزینه را روشن‌تر نموده و اهمیت فوق‌العاده آن را بیش از پیش نمایان ساخته است. در این راستا، تحقیق حاضر سعی در واکاوی تطبیقی رسالت موسیقی خیابانی در نحوه برقراری ارتباط با شهروندان و انتقال مفهوم خود در فضای عمومی محدوده خیام جنوبی و لبه شهرچایی ارومیه در جهت همگامی با توسعه شهری خلاق را دارد. بنابراین هدف اصلی تحقیق، ارزیابی مقایسه‌ای محدوده پیاده راه خیام جنوبی و کریدور شهرچایی ارومیه از نظر سطح تحقق توسعه شهری خلاق (موسیقی خیابانی) در عرصه‌های عمومی شهری و تبیین، تثبیت و بازیابی جایگاه گمشده موسیقی خیابانی به عنوان هنر عمومی شهری و رویدادی فراتر از یک تفریح و نیز اجرای صرف در فضاهای شهری است که از این طریق گامی موثر در جهت معرفی گونه‌های هنر شهری (خصوصاً موسیقی خیابانی)، بیان اهمیت و تأثیرات این رویداد در فضاهای اجتماعی و مردم‌گرا و توسعه خلاق این فضاها و ارائه راهبردهای موثر در تقویت و اشاعه اجرای چنین رویداد هنری در عرصه‌های عمومی و اجتماعی شهری با هدف دستیابی به توسعه خلاق شهری برداشته شود.

همچنین مطالعه حاضر در پی پاسخگویی به سوالات زیر نیز می‌باشد.

- چه ارتباطی بین عوامل توسعه شهری خلاق و رویدادهای هنری شهری (با تأکید بر موسیقی خیابانی) وجود دارد؟
- کدام یک از محدوده‌های مطالعاتی پیاده‌راه خیام جنوبی و کریدور شهرچایی ارومیه وضعیت مطلوب‌تری را در توسعه شهری

¹² Jazz Music

¹³ Classic Music

⁹ Street Music

¹⁰ Street Art

¹¹ Popular Music

خلاق و تقویت عملکردهای اجتماعی مردم‌گرا (موسیقی خیابانی) دارد؟

۲. مبانی نظری

۱،۲. هنر عمومی شهری

هنر به عنوان یک ابزار موثر از طریق گرافیک شهری، هنرهای خیابانی، هنر عمومی و... می‌تواند سهمی ارزشمند در کیفیات بصری فضاهای شهری داشته باشد [۳۴]. تعریف هنر عمومی از دیدگاه محققان امر پیچیده‌ای محسوب می‌گردد و معمولاً این هنر به "اقدامات بصری هنرمندانه تهیه شده برای سایت‌های باز و در دسترس عموم" اطلاق می‌گردد [۸]. نقش هنر عمومی در فضای شهری را می‌توان به صورت زیر برشمرد: ۱) محیط‌زیست

ساخته شده را اصلاح می‌نماید. ۲) فضاهای شهری در شهر را انسانی نموده و به مکان معنایی تازه می‌بخشد، از این رو به خلق فضاهایی راحت و آرامش‌بخش برای مردم یاری می‌رساند. ۳) بستر ساز گفتگو و بحث‌های اجتماعی است. ۴) به ارتقاء کیفیت محیط‌زیست و زندگی مردم می‌انجامد. ۵) استفاده از فضاهای شهری در شهر را افزایش داده و با حمایت از حس مالکیت و غرور اجتماعی، وندالیسم را کاهش می‌دهد. ۶) بر توان گردشگری می‌افزاید. ۷) اقتصاد محلی را از طریق اشتغال محلی تقویت می‌نماید. ۸) بر حس ارج و احترام مردم نسبت به یک مکان ویژه می‌افزاید. ۹) کاراکتر ویژه و متفاوتی به توسعه‌های بخش عمومی و خصوصی شهر می‌بخشد [۲۶]. هنرهای شهری می‌تواند منجر به گفتمان، بحث و گفت‌وگوی مدنی خلاق، مشارکتی، انتقادی و فرآیند تحلیلی گردد [۷].

جدول ۱: گونه‌های متنوع هنر عمومی شهری

هنرهای عمومی شهری				
آب‌نماهای شهری	نورپردازی مناسب	دیوارنگاری (گرافیت)	مبل‌مان شهری	یادمان تاریخی شهری
مجسمه‌های شهری	موسیقی خیابانی	نمایش خیابانی	نمایشگاه خیابانی	هنرهای زینتی
ترتیب‌ات ساختمانی	عکاسی شهری	تبلیغات شهری	المان‌های شهری	معماری‌های شاخص

هنر شهری به عنوان فعالیتی تلفیق شده با فضای شهری، یک هنر محیطی محسوب می‌گردد که گونه‌های مختلفی از هنر عمومی را در رابطه تنگاتنگ با محیط و مردم به نمایش می‌گذارد و هر یک از شاخصه‌های این هنر در طول زمان به قسمتی از فرهنگ بصری آن محیط تبدیل خواهد شد [۲۳]. به طور کلی، هنرهای عمومی شهری می‌توانند تأثیرات مهمی در بافت اجتماعی فضاهای شهری ایجاد کنند که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: ۱) ایجاد تنوع و سرزندگی در فضاهای شهری ۲) خوانایی و ایجاد هویت ۳) آموزندگی و پرورش ذهن و ۵) زیبایی و ارتقای کیفیت بصری [۱۵].

۲،۲. موسیقی خیابانی

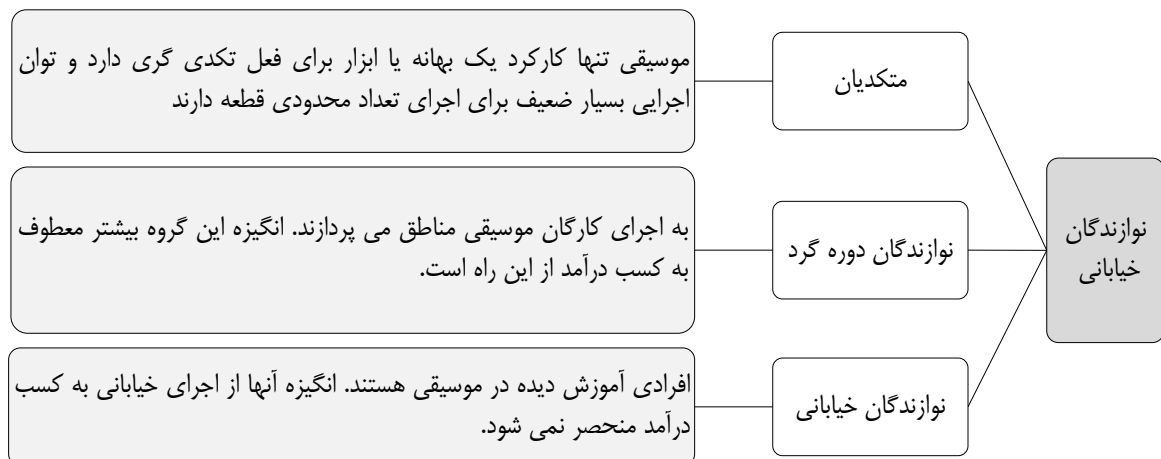
دموکراتیک^{۱۴}، حمایتی^{۱۵}، معاشرت‌پذیر، هویت‌مند، معنادار^{۱۶} و همه‌شمول بودن از ویژگی‌های اساسی فضاهای عمومی محسوب می‌گردد [۳۳]. هنرهای خیابانی شهر از جمله موسیقی خیابانی، عضوی از اندام فرهنگی یک شهر و نیز بخشی از چرخه‌ی تولید، بازتولید و بازخور فرهنگی شهر محسوب می‌گردد که نقش بسزایی در عرصه فرهنگ و اجتماع شهر ایفا می‌نماید. امروزه در بسیاری از شهرهای جهان پدیده موسیقی خیابانی به عنوان بخشی از حیات روزمره مردم سهم بزرگی از رخداد‌های هنری را بر عهده داشته است. نزدیک به دو دهه است که موسیقی مردم-پسند به عنوان یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد توجه در رشته‌های مختلف نظیر جامعه‌شناسی، انسان‌شناسی و به ویژه مطالعات فرهنگی تبدیل شده و یکی از مهمترین مصارف فرهنگی مردم

¹⁶ Meaningful

¹⁴ Democratic
¹⁵ Supportive

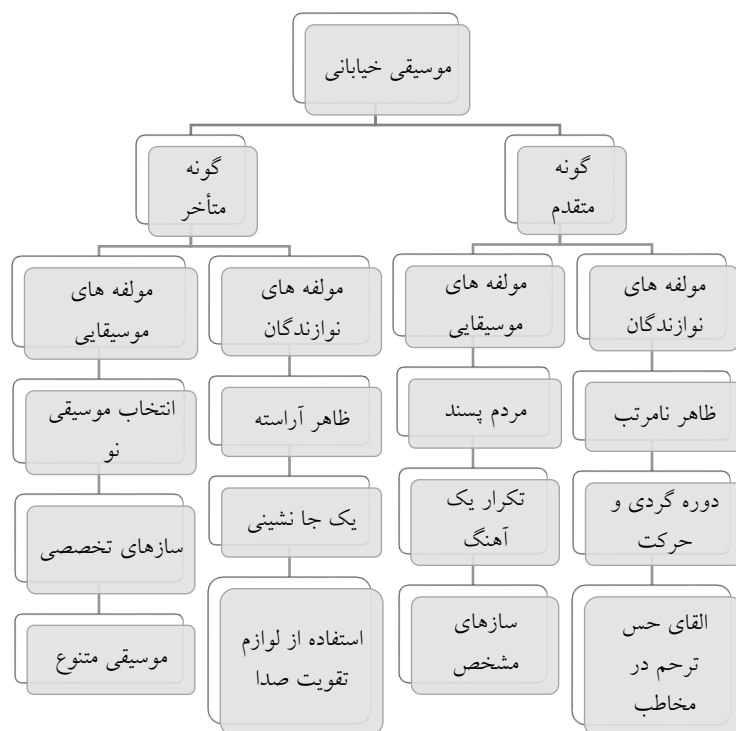
است. با پیشرفت روزافزون جوامع و تکنولوژی و گسترش شهرنشینی نموده‌های دیگری از نیازهای جامعه بشریت نیز به وجود آمده است. هنر موسیقی خیابانی یکی از آسان‌ترین و ساده‌ترین رویدادها جهت انتقال احساسات و عواطف به شهروندان و پاسخگوئی به نیازهای روحی انسان می‌باشد، که در کنار سایر هنرهای عمومی شهری توانسته به جایگاه برتر و شایسته‌ای دست یابد. پس شاید بتوان گفت، موسیقی خیابانی از پیدایش خیابان و از آن زمان که انسان شروع به خواندن و نواختن موسیقی کرد، وجود داشته است [۲۵]. برای آنکه بتوان یک طبقه‌بندی متناسب از نوازندگان خیابانی ارائه داد، بررسی و مطالعات پژوهش‌های پیشین امری ضروری است. در این میان به طبقه‌بندی [۲۸]. و [۱۱]. اشاره می‌گردد که در نمودارهای ۱ و ۲ نشان داده شده است.

در سراسر جهان، به ویژه در کشورهای اروپایی و آمریکایی می‌باشد که از طریق راه‌های گوناگون ارتباطی، توسط مخاطبین از اقشار و طبقه‌های متفاوت فرهنگی و اقتصادی مورد مصرف واقع می‌شود. موسیقی مردم‌پسند آن نوع از موسیقی است که توسط مردم، با محتوای مردمی، برای مردم و مهمتر از همه با انگیزه‌ی کسب سود از مردم تولید می‌شود [۱۸]. پیدایش موسیقی مردم‌پسند در ایران به حدود دهه‌ی ۲۰ همین قرن و در شرایط اجتماعی که شکل‌گیری این گونه از موسیقی را امکان‌پذیر می‌ساخت برمی‌گردد؛ گذشت چهار دهه از انقلاب مشروطه و پایان حمایت دربار از موسیقی و استقلال موسیقیدانان و در نتیجه، گشودن کلاس‌های آموزشی، انتشار صفحه، برگزاری کنسرت و حتی در برخی موارد اجرا به سبک غربی [۱۲]. موسیقی یکی از قدیمی‌ترین هنرهای دست‌یافته بشر است که در فرهنگ‌های اولیه جوامع مختلف و در بستر زمان رشد یافته و به تدریج بر اساس تحولات و پیشرفت جوامع دستخوش تغییر و تحول شده

نمودار ۱: طبقه‌بندی موسیقی خیابانی [۲۸].

اسپروز، نیز در پژوهش خود موسیقی خیابانی را به دو دسته کلی متقدم و متأخر طبقه‌بندی نموده که در نمودار ۲ به ویژگی‌های هر یک اشاره گردیده است.

نمودار ۲: مولفه‌های گونه‌های متقدم و متأخر موسیقی خیابانی [۱۱].

هنرها در تمدن شرق بیشترین تاثیر را بر قوه شنوایی انسان دارد. علی‌رغم تاثیرگذاری موسیقی بر جوامع انسانی، در ایران، هنر موسیقی مخصوصاً اجرای آن در فضاهای عمومی شهر کمتر مورد توجه و استقبال مسئولان دولتی و مدیران شهری قرار گرفته است [۴۳]. بنابراین، وجود نمایش موسیقی خیابانی در فضاهای شهری به مثابه مصداقی از هنر عمومی شهری در گروهی تعامل میان سه عنصر اصلی هنرمندان، فضاهای عمومی شهری و شهروندان به عنوان تاثیرگذارترین مخاطبان هدف می‌باشد. اگر موسیقی خیابانی برخوردار از سه مولفه مذکور باشد، می‌تواند به عنوان هنر عمومی شهری قلمداد گردد و به حیات خود در فضاهای شهری ادامه دهد. خاطرات جمعی مردم هر جامعه به دلیل ثبت در اذهان عموم و به عنوان بیانگر رویدادهای جمعی خاص، از مفاهیم بارزش و مهم هر جامعه محسوب می‌گردد.

۳.۲. توسعه شهری خلاق

پیدایش ایده‌ی شهر خلاق به اواخر دهه ۱۹۸۰ میلادی بازمی‌گردد. ظهور این مفهوم در واقع ناشی از تقلای مدیران شهری برای ساختاردهی مجدد شهرها در پاسخ به تحولات جهانی بود و

موسیقی خیابانی به عنوان هنری موسیقی است که هنرمندان در سطوح مختلف، خلاقیت و استعداد خود را به شهروندان منتقل کرده و ارتباط عمیقی را با آنها برقرار می‌کنند. امروزه هنرهای عمومی شهری برخلاف ممانعت‌های فراوان، محبوبیت بیشتری نزد عموم مردم یافته و جایگاه خود را تحکیم‌تر نموده و بر فعالیت آن نیز روز به روز افزوده می‌شود. موسیقی در سطح جهان به عنوان یک بخش اساسی از تجربیات فرهنگی و سبک زندگی شناخته می‌شود، تا جایی که گردشگران به طور کلیشه‌ای انتظار دارند تجربه حضورشان در مکان‌های فرهنگی با موسیقی خاصی همراه شود [۱۶]. موسیقی از کاربردی‌ترین عناصر هنری در جوامع مختلف است و جزء جدایی‌ناپذیر از زندگی اکثر مردم به حساب می‌آید [۴۱]. همچنین، موسیقی در برون‌ریزی احساسات، افزایش بصیرت و خودآگاهی نسبت به محیط و خود تاثیر بسیار بارزی دارد و در بسیاری از مواقع زندگی که کلام و بیان پاسخگو نیست، موجب همدردی و همدلی شده و از همه مهمتر احساسات را وسعت می‌بخشد [۴۲]. موسیقی به عنوان یکی از قدیمی‌ترین

واقع محیطی پیش‌بینی شده که قابلیت و بردباری پذیرش تنوع را داشته باشد و همچنین تسهیلات و انتخاب‌های شیوه زندگی متنوعی که مردم می‌خواهند را نیز ایجاد نماید [۵].

لاندری در کتاب خود با عنوان "شهر خلاق" بیان می‌کند که این شهر را می‌توان بر اساس ظهور خلاقیت در هر یک از ابعادش، در چهار منظر زیر خلاصه کرد:

- ۱) شهر خلاق از منظر زیرساخت‌های هنری و فرهنگی
 - ۲) شهر خلاق از منظر حضور طبقه خلاق (ایجاد فضای مناسب برای افراد)
 - ۳) شهر خلاق از منظر ترویج فرهنگ خلاقیت (مدیریت خلاق شهر)
 - ۴) شهر خلاق از منظر اقتصاد خلاق؛ که در کانون این نگرش سه عنصر کلیدی وجود دارد: میراث فرهنگی و هنری، صنایع تفریحی، رسانه و ارائه خدمات به کسب و کارها (ایجاد فضای مناسب برای کسب و کار [۱]).
- بنابراین شهر خلاق مکانی برای رشد و نمو خلاقیت‌ها در دینامیک شهرها است. شهر خلاق منظری برای خلاقیت‌های هنری، نوآوری‌های علمی و تکنولوژی و صدای رسای فرهنگ-های رو به رشد است. شهری که همه پتانسیل‌های خلاق خود را جامعه عمل می‌پوشاند و پرچم‌دار فعالیت‌های فرهنگی و توسعه‌ای است. یک شهر خلاق یک شهر پویا از لحاظ یادگیری فرهنگی و بین فرهنگی است. در این شهر، هر شهروند اطمینان خاطر به استفاده از ظرفیت‌های علمی، فنی، هنری و فرهنگی خود دارد [۹].

۴.۲. شناسایی و طبقه‌بندی مولفه‌های تحقیق

تحقق شهر خلاق و دستیابی به سیاست‌ها و راهبردهای در پیش گرفته پیرامون مفهوم توسعه شهری خلاق از اهداف اصلی نگارندگان در این تحقیق می‌باشد. در این میان ایجاد و توسعه فضاهای شهری مردم‌گرا با تأکید بر ترویج هنر موسیقی خیابانی در فضای عمومی شهری، رهنمود اصلی تحقیق حاضر به حساب می‌آید. به علاوه، تعیین سطح مطلوبیت و نامطلوبیت محدوده مطالعاتی از جنبه سطح خلاقیت، نیازمند شناسایی، تدوین و تعریف اصولی و هدفمند شاخص‌های موثر جهت دستیابی به

در اوایل دهه‌ی ۱۹۹۰ این مفهوم رواج بیشتری پیدا کرد [۱۷]. برای اولین بار لاندری^{۱۷} (مبدع عبارت شهر خلاق و خلاقیت شهری) به همراه بیانچینی^{۱۸} در سال ۱۹۹۵ با تألیف کتاب "شهرهای خلاق" خود، مفهوم این رویکرد را به عنوان واکنشی جهت مقابله با بحران شهری در نظر گرفته‌اند. نظریه شهر خلاق از سال ۱۹۸۰ میلادی تاکنون به جایگاهی دست یافته است که می‌تواند خود را تعریف نماید. شهر خلاق عبارت است از "فن-آوری"، "استعداد" و "سطح تحمل" که در بین طبقه خلاق بسیار پراهمیت و بارزتر می‌باشند. آن‌ها به عنوان عامل‌های جذب‌کننده و شکل‌دهنده به شهر و قراردهنده آن به سمت شهر خلاق عمل می‌کنند [۱۰]. شهر خلاق یک روش جدید در برنامه‌ریزی شهری است که چگونگی اینکه مردم بتوانند، فکر، برنامه‌ریزی و عمل خلاقانه در شهرها داشته باشند را توضیح می‌دهد و نشان می‌دهد که چگونه می‌توانیم شهرهایمان را از طریق بهره‌گیری از تفکرات و استعداد‌های مردم، سرزنده و زیست‌پذیر کنیم [۱۹]. مفهوم دیگر شهر خلاق بر تولیدات فرهنگی متمرکز است [۳۱]. مفهوم دیگر بر ظرفیت و توانایی شهر بر جذب سرمایه انسانی خلاق تأکید می‌کند [۴]. شهر خلاق شهری است که به دلیل اهمیت زیبایی-شناختی و توانایی آن برای پرورش قوه ادراک و ارتباطات مورد احترام است؛ جایی که تنوع فرهنگی غنیمت شمرده شده و بیان خلاقیت در تمام اشکال آن مورد تشویق قرار می‌گیرد. مردم می‌توانند در زندگی روزمره خود از فعالیت‌های خلاق لذت ببرند. هنر به عنوان یکی از ضرورت‌های آموزشی مطرح است و خلاقیت به عنوان یک مهارت ارزشمند در عصر اطلاعات به رسمیت شناخته می‌شود و هنر نه تنها به دلیل نقش مهمش در اقتصاد، بلکه به دلیل منافع معنوی، فکری و اجتماعی خود بالارزش محسوب می‌گردد [۶]. ریچارد فلوریدا^{۱۹} مولفه‌های اصلی خلاقیت شهری را شامل سه مولفه می‌داند که به وسیله آن می‌توان گفت یک شهر تا چه حدی خلاق است. این سه مولفه عبارتند از: استعداد، فناوری و بردباری. در بین سه زمینه مذکور خود فلوریدا برای بردباری اهمیت بیشتری قائل است. در واقع یکی از چالش‌های شهر خلاق ساخت یک اجتماع جذاب برای مردم است. مکانی که به مانند بستری خلاق باشد و همه سطوح کار و تفریح را دارا باشد. در

¹⁹ Richard Florida

¹⁷ Landry

¹⁸ Bianchini

به عنوان ابزاری در سنجش و ارزیابی محدوده مورد مطالعه اثرگذار باشند، پرداخته شده است. در جدول زیر به هر یک از این شاخص‌ها اشاره گردیده است.

هدف اصلی بوده است. لذا، در این بخش پس از مطالعه و تدقیق تحقیقات مرتبط با مفاهیم اصلی و مصاحبه و تبادل نظر با متخصصین و صاحب‌نظران مسلط بر حوزه تحقیق حاضر، به شناسایی و استخراج هر یک از شاخص‌ها و عواملی که می‌توانند

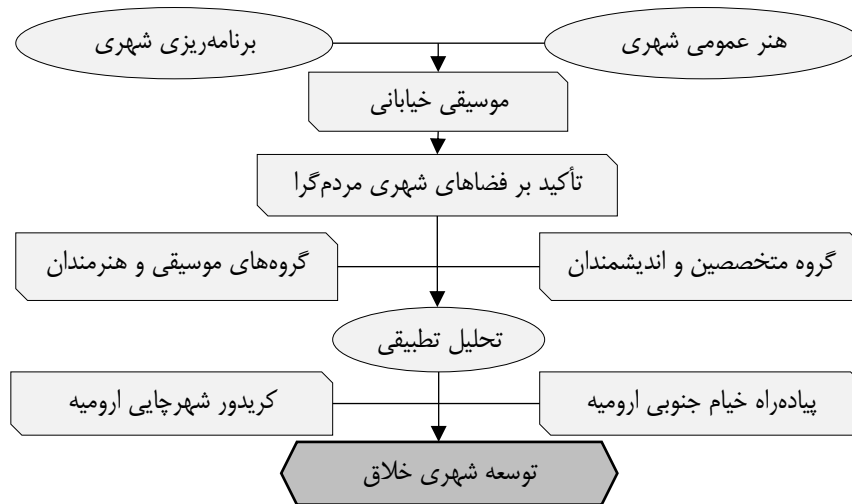
جدول ۲: متغیرهای پیشنهادی تحقیق

ابعاد	شاخص
اجتماعی (S)	امکان اجرای زنده موسیقی (S1)، حس امنیت (S2)، برندسازی مکان (هویت) (S3)، تحقق سلامت ذهنی (S4)، مشارکت و حضورپذیری (S5)، جذب گردشگران علاقه‌مند (S6)
فرهنگی (C)	حضور هنرمندان و موسیقی دانان (C1)، تقویت عملکردهای سنتی و فرهنگی (C2)، تعامل میان اقوام (C3)، سطح آگاهی و شناخت فرهنگ (C4)، روحیه قومی و هنر اقوام (C5)، تجدید حیات آرمان‌های فرهنگی مردم (C6)
محیطی (E)	بازتعریف فضاهای مکث (E1)، کیفیت طراحی محیط (E2)، الگوی پویایی فضا (E3)، سطح مولفه‌های زیبایی‌شناختی (E4)، وجود وحدت و تناسبات (E5)، سطح کشش و دوام‌پذیری (E6)

۳. مواد و روش تحقیق

بر اساس روابط، اهداف و متغیرهای مورد بررسی در تحقیق حاضر، نوع تحقیق کاربردی و روش و ماهیت ارزیابی آن نیز توصیفی-تحلیلی است. مطالعه و تحلیل اسنادی-کتابخانه‌ای، اساس بررسی، بیان و تفسیر مبانی تئوریک تحقیق را تشکیل می‌دهد. بدین منظور با مطالعه و بررسی اسناد و منابع مرتبط با تحقیق، به تحلیل هر یک از مولفه‌های موسیقی خیابانی، هنر عمومی شهری، توسعه شهری خلاق و سایر پارامترهای مرتبط پرداخته شده است. همچنین شناسایی، استخراج و بررسی مولفه‌های تحقیق از طریق مطالعات منابع مرتبط و مصاحبه با متخصصین و صاحب‌نظران حوزه امر و ابزار پرسشنامه اتخاذ گردیده است. جامعه آماری (تعداد ۱۲۰ نفر) و حجم نمونه (تعداد ۶۰ نمونه) تحقیق مشتمل بر هر یک از اعضای گروه‌های موسیقی حاضر در محدوده‌های مطالعاتی و تعدادی از متخصصین و اندیشمندان شهری فعال و مسلط در حوزه توسعه شهری خلاق می‌باشد. جهت تعیین حجم نمونه گروه‌های مذکور از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای یا گروهی بهره گرفته شده که پس از انجام محاسبات، تعداد ۴۵ نمونه (۷۵ درصد) برای گروه‌های فعال موسیقی خیابانی و تعداد ۱۵ نمونه (۲۵ درصد) برای گروه متخصصین و اندیشمندان

شهری برآورد گردیده است. در بخش تجزیه و تحلیل تحقیق، جهت تعیین نرمالیت داده‌ها و سطح همبستگی و نوع رابطه بین عوامل توسعه شهری خلاق و موسیقی خیابانی از تکنیک‌های کولموگروف-اسمیرنوف و همبستگی اسپیرمن بهره گرفته شده است. در ادامه جهت مشخص نمودن سطح اهمیت و برتری مولفه‌های تحقیق از نقطه نظر پاسخ‌شوندگان و تعیین ضریب مطلوبیت و سازگاری گزینه‌های پیشنهادی تحقیق، به ترتیب از روش‌های نوین Swara و Cocoso استفاده شده است. در نهایت به ارائه پیشنهاداتی کارساز و متناسب با شرایط حاکم بر منطقه جهت بهبود وضع موجود و تحقق‌پذیری اهداف مورد پیش‌بینی اقدام شده است.

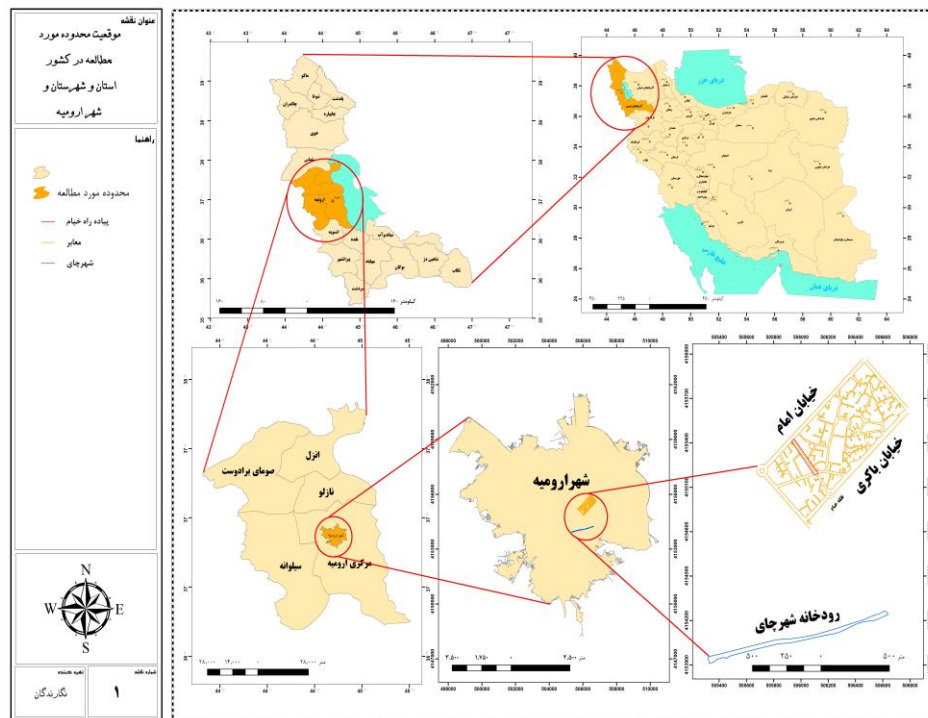

نمودار ۳. مدل مفهومی تحقیق

۴. محدوده مورد مطالعه

استان آذربایجان غربی یکی از ۳۱ استان کشور ایران است که در منطقه آذربایجان و در شمال غربی این کشور قرار دارد. شهر ارومیه مرکز استان آذربایجان غربی و در فاصله ۱۸ کیلومتری دریاچه ارومیه و به مرکزیت کلانشهر ارومیه، طبق سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ با ۷۳۶۲۲۴ نفر جمعیت، دهمین شهر پرجمعیت ایران و دومین شهر پرجمعیت منطقه شمال غرب ایران محسوب می‌گردد. این شهر با مساحتی حدود ۶۰ کیلومتر مربع دارای موقعیت استراتژی مناسب بوده و در یکی از مستعدترین جلگه منطقه واقع شده است. بر پایه آخرین تقسیمات سیاسی، شهر ارومیه دارای ۵ منطقه می‌باشد. منطقه ۴ شهر ارومیه مهمترین منطقه از لحاظ ارتباطات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی می‌باشد که نقاط تاریخی مهم، بازار تاریخی و سنتی، مراکز اداری، تجاری، درمانی و دولتی مهم شهر در این بخش استقرار شده است. خیابان خیام ارومیه مابین خیابان مدنی و باکری (فلکه جهاد) قرار دارد که توسط خیابان امام به دو محور شمالی و جنوبی تقسیم گردیده است. پیاده‌راه خیام جنوبی شهر ارومیه به عنوان یک فضای شهری مردم‌گرا، در حدفاصل خیابان امام و فلکه جهاد به عنوان مطالعه موردی تحقیق مورد سنجش و ارزیابی قرار گرفته است. این محدوده به عنوان محور مهم بافت تاریخی و مرکزی شهر ارومیه، عناصری ارزشمند و هویت‌مند در قالب عملکردهای تجاری، فرهنگی-هنری، مذهبی و اجتماعی را دارا است. همچنین کریدور شهرچایی واقع در منطقه ۱ و بخش شرقی شهر ارومیه، که جلوه خاصی به سیما و منظر شهر بخشیده است، به عنوان لبه‌ای عمومی همواره مورد توجه شهروندان واقع شده

است. کریدور مذکور به دلیل برخورداری از دو عنصر آب و حضور طبیعت، به فضایی دل‌نشین و آرامش‌بخش در شهر تبدیل شده که حضورپذیری چشمگیری را در سطح شهر ارومیه به خود دیده است. این محدوده نیز به عنوان مطالعه موردی دوم در تحقیق حاضر انتخاب گردیده است. در نقشه موجود در شکل ۱ موقعیت جغرافیایی محدوده مطالعاتی نشان داده شده است.

شکل ۱. موقعیت جغرافیایی محدوده مورد مطالعاتی

۵. بحث و ارائه یافته‌ها

همانطور که ذکر گردید هدف اصلی مطالعه حاضر مقایسه و تحلیل تطبیقی محدوده پیاده راه خیام جنوبی و کریدور شهرچایی ارومیه از نظر سطح تحقق توسعه شهری خلاق (موسیقی خیابانی) در عرصه‌های عمومی شهری و تعیین محدوده مطلوب و سازگار جهت تقویت رویداد هنری موسیقی خیابانی و تثبیت جایگاه گمشده آن می‌باشد. نتایج توزیع فراوانی حجم نمونه تحقیق بیانگر این است که بیش از ۹۰ درصد حجم نمونه تحقیق شامل گروه مرد، ۴۰ درصد متشکل از افراد متأهل، بیش از ۷۰ درصد بین ۲۵ الی ۴۰ سال سن و کل افراد ساکن بومی شهر ارومیه می‌باشند.

همچنین در گروه متخصصین و اندیشمندان شهری، کل افراد مصاحبه شونده دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر هستند که در حوزه اداری و سازمانی و دانشگاهی مشغول فعالیت هستند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از ابزار پرسشنامه و مصاحبه، ابتدا با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف به بررسی نرمال بودن داده‌ها پرداخته شده و سپس با بهره‌گیری از روش‌های همبستگی اسپیرمن، سوارا و کوکوسو به ترتیب به تعیین همبستگی بین متغیرها، تعیین وزن شاخص‌های تحقیق و رتبه‌بندی و اولویت‌بندی گزینه‌های پیشنهادی تحقیق اقدام شده است.

جدول ۳: نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای (K-S)

متغیر		شرح	
توسعه شهری خلاق	موسیقی خیابانی		
۶۰		N	
۶/۱	۶/۳۳۳	Mean	Normal Parameters
۰/۹۸۶۳	۱/۰۱۹۶	Std. Deviation	

متغیر		شرح	
توسعه شهری خلاق	موسیقی خیابانی		
۰/۱۹۳	۰/۲۱	Absolute	Most Extreme Differences
۰/۱۹	۰/۱۶۱	Positive	
-۰/۱۹۳	-۰/۲۱	Negative	
۰/۱۹۳	۰/۲۱	Test Statistic	
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	Asymp. Sig. (2-tailed)	

حاصل از ابزار پرسشنامه می‌باشد که در جدول زیر به یافته‌های آن اشاره شده است.

با توجه به مقادیر جدول فوق و مقایسه آن با سطح معنی‌داری Sig ($P \leq 0/05$)، فرض صفر مبنی بر نرمال بودن متغیرها رد می‌گردد. نرمال نبودن توزیع متغیرها، یکی از شروط اصلی بهره‌گیری از ضریب همبستگی اسپیرمن جهت تحلیل داده‌های

جدول ۴: نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن

متغیر		شرح		
توسعه شهری خلاق	موسیقی خیابانی			
۰/۷۰۸**	۱	Correlation Coefficient	موسیقی خیابانی	Spearman' s rho
۰/۰۰۰		Sig. (2-tailed)		
۶۰	۶۰	N		
۱	۰/۷۰۸**	Correlation Coefficient	توسعه شهری خلاق	
	۰/۰۰۰	Sig. (2-tailed)		
۶۰	۶۰	N		

در فضاهای شهری، تحقق‌پذیری توسعه شهری خلاق حاصل می‌گردد. همچنین میزان ضریب همبستگی هر دو متغیر موسیقی خیابانی و توسعه شهری خلاق با میزان ۰/۷۰۸ نشانگر این است که بین این دو متغیر رابطه همبستگی مثبت و قوی برقرار است.

بر اساس جدول ضریب همبستگی اسپیرمن، با توجه به سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰ و کمتر بودن آن از ۰/۰۵، فرض وجود ارتباط مستقیم و معنی‌دار بین متغیرهای موسیقی خیابانی و توسعه شهری خلاق مورد پذیرش واقع می‌گردد. این نتیجه بدین معنی است که با تقویت موسیقی خیابانی و حمایت از این رویداد هنری

در ادامه با استفاده از روش سوارا و با استناد به طیف کلامی ۹ امتیازی به محاسبه وزن شاخص‌های پیشنهادی تحقیق از منظر حجم نمونه اقدام شده است تا سطح اهمیت و ارزش هر یک از شاخص‌ها تعیین گردد. در جدول زیر به نتایج روش سوارا اشاره شده است.

جدول ۵: محاسبه وزن و اهمیت شاخص‌ها با استفاده از روش SWARA

رتبه نهایی	$W_j = q_j / \sum q_j$	$q_j = q_{j-1} / k_j$	$K_j = S_j + 1$	S_j	مجموع امتیازات	برتری زیرمعیارها
۱	۰/۴۸۳۸۴۴	۱	۱	-	۵۰۶	S_1
۲	۰/۲۴۹۲۷۲	۰/۵۱۵۱۹	۱/۹۴۱	۰/۹۴۱	۴۷۶	C_1
۳	۰/۱۲۸۰۳	۰/۲۴۴۶۱	۱/۹۴۷	۰/۹۴۷	۴۵۱	S_5
۴	۰/۰۶۵۹۲۳	۰/۱۳۶۲۵	۱/۹۴۲	۰/۹۴۲	۴۲۵	C_2
۵	۰/۰۳۴۴۲۵	۰/۰۷۱۱۵	۱/۹۱۵	۰/۹۱۵	۳۸۹	S_6
۶	۰/۰۱۸۱۹۲	۰/۰۳۷۶	۱/۸۹۲	۰/۸۹۲	۳۴۷	S_3
۷	۰/۰۰۹۶۲۳	۰/۰۱۹۸۹	۱/۸۹	۰/۸۹	۳۰۹	C_4
۸	۰/۰۰۵۰۳۲	۰/۰۱۰۴	۱/۹۱۲	۰/۹۱۲	۲۸۲	E_1
۹	۰/۰۰۲۵۹۸	۰/۰۰۵۳۷	۱/۹۳۶	۰/۹۳۶	۲۶۴	C_6
۱۰	۰/۰۰۱۳۸۸	۰/۰۰۲۸۷	۱/۸۷۱	۰/۸۷۱	۲۳۰	S_4
۱۱	۰/۰۰۰۷۹۳	۰/۰۰۱۶۴	۱/۷۴۳	۰/۷۴۳	۱۷۱	E_3
۱۲	۰/۰۰۰۴۱۱	۰/۰۰۰۸۵	۱/۹۳	۰/۹۳	۱۵۹	C_3
۱۳	۰/۰۰۰۲۲۷	۰/۰۰۰۴۷	۱/۸	۰/۸	۱۲۸	S_2
۱۴	۰/۰۰۰۱۲	۰/۰۰۰۲۵	۱/۸۷۵	۰/۸۷۵	۱۱۲	E_5
۱۵	۰/۰۰۰۰۶۳	۰/۰۰۰۱۳	۱/۹۰۲	۰/۹۰۲	۱۰۱	E_6
۱۶	۰/۰۰۰۰۲۹	۰/۰۰۰۰۶	۱/۹۵	۰/۹۵	۹۶	C_5
۱۷	۰/۰۰۰۰۱۴	۰/۰۰۰۰۳	۱/۹	۰/۹	۸۷	E_4
۱۸	۰/۰۰۰۰۰۹	۰/۰۰۰۰۲	۱/۹۳۱	۰/۹۳۱	۸۱	E_2
۲/۰۶۶۷۸			$\sum q_j$			

از شاخص‌ها در گزینه‌های پیشنهادی، به محاسبه گزینه برتر و مطلوب اقدام شده است. در ادامه به یافته‌های حاصل از هر یک از گام‌های روش کوکوسو (پنج گام) اشاره گردیده است.

- گام اول: تشکیل ماتریس تصمیم

در این گام، X_{ij} ، بررسی گزینه‌های پیشنهادی (m) بر اساس شاخص‌های تحقیق (n) می‌باشد.

$$X_{ij} = \begin{bmatrix} X_{11} & X_{12} & X_{1n} \\ \dots & \dots & \dots \\ X_{m1} & X_{m2} & X_{mn} \end{bmatrix}; i = 1, 2, \dots, m; \\ j = 1, 2, \dots, n \quad \text{رابطه (۱)}$$

طبق نتایج حاصل از روش سوارا، ابعاد اجتماعی، فرهنگی و محیطی به ترتیب بیشترین سطح اهمیت و اولویت را در امر توسعه شهری خلاق به خود اختصاص داده‌اند. در این میان طبق نظرات حجم نمونه تحقیق (شامل دو گروه متخصصین و اندیشمندان شهری و گروه‌های فعال در حوزه موسیقی خیابانی در سطح شهر) شاخص «امکان اجرای زنده موسیقی» در ابعاد اجتماعی بیشترین سطح اهمیت و ارزش را در میان سایر شاخص‌ها کسب نموده است. همچنین شاخص «کیفیت طراحی محیط» در ابعاد محیطی، در کمترین سطح ارزش و اولویت نسبت به سایر شاخص‌ها جای گرفته است.

در روش کوکوسو نیز با بهره‌گیری از طیف وزن‌دهی ۹ امتیازی و تعیین میانگین وزن ارائه شده از سوی حجم نمونه برای هر یک

جدول ۶: تشکیل ماتریس تصمیم

شاخص	S ₁	S ₂	S ₃	S ₄	S ₅	S ₆	C ₁	C ₂	C ₃
نوع شاخص	Max	Max	Max	Max	Max	Max	Max	Max	Max
ماتریس تصمیم	X	۵	۴	۵	۷	۳	۵	۶	۳
	Y	۷	۸	۶	۴	۹	۸	۴	۷
شاخص	C ₄	C ₅	C ₆	E ₁	E ₂	E ₃	E ₄	E ₅	E ₆
نوع شاخص	Max	Max	Max	Max	Max	Max	Max	Max	Max
ماتریس تصمیم	X	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۸	۳
	Y	۲	۵	۳	۲	۳	۶	۴	۷

- گام دوم: نرمال‌سازی ماتریس تصمیم

در این گام، ماتریس تصمیم برای شاخص‌های مثبت و منفی نرمال می‌شود و کلیه درایه‌ها مابین اعداد ۰ و ۱ واقع می‌گردند.

$$R_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_i x_{ij}}{\max_i x_{ij} - \min_i x_{ij}}; \quad \text{for benefit criterion}$$

رابطه (۲)

$$r_{ij} = \frac{\max_i x_{ij} - x_{ij}}{\max_i x_{ij} - \min_i x_{ij}}; \quad \text{for cost criterion}$$

رابطه (۳)

جدول ۷: نرمال‌سازی ماتریس تصمیم

شاخص	S ₁	S ₂	S ₃	S ₄	S ₅	S ₆	C ₁	C ₂	C ₃
ماتریس تصمیم	X	۱	۰	۱	۰	۱	۱	۰	۰
	Y	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۱	۱
شاخص	C ₄	C ₅	C ₆	E ₁	E ₂	E ₃	E ₄	E ₅	E ₆
ماتریس تصمیم	X	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱
	Y	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰

- گام سوم: محاسبه مقادیر جمع وزنی و ضرب وزنی
در این گام بر اساس روابط زیر، مقادیر جمع وزنی (S) و ضرب وزنی (P) برای هر یک از گزینه‌های پیشنهادی محاسبه می‌گردد.

$$S_i = \sum_{j=1}^n (w_j r_{ij}) \quad P_i = \sum_{j=1}^n (r_{ij})^{w_j}$$

رابطه (۴)

جدول ۸: محاسبه مقادیر جمع وزنی

شاخص	S ₁	S ₂	S ₃	S ₄	S ₅	S ₆	C ₁	C ₂	C ₃
ماتریس تصمیم	X	۰/۴۸۴	۰	۰/۰۰۱	۰	۰/۰۳۴	۰/۲۴۹	۰	۰
	Y	۰	۰/۰۱۸	۰	۰/۱۲۸	۰	۰	۰/۰۶۶	۰
شاخص	C ₄	C ₅	C ₆	E ₁	E ₂	E ₃	E ₄	E ₅	E ₆
ماتریس تصمیم	X	۰/۰۱	۰	۰/۰۰۵	۰	۰	۰	۰	۰
	Y	۰	۰/۰۰۳	۰	۰	۰/۰۰۱	۰	۰	۰

جدول ۹: محاسبه مقادیر ضرب وزنی

شاخص	S ₁	S ₂	S ₃	S ₄	S ₅	S ₆	C ₁	C ₂	C ₃
ماتریس تصمیم	X	۱	۰	۱	۰	۱	۱	۰	۰
	Y	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۱	۱
شاخص	C ₄	C ₅	C ₆	E ₁	E ₂	E ₃	E ₄	E ₅	E ₆
ماتریس تصمیم	X	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱
	Y	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰

ماتریس تصمیم	Y	۰	۱	۱	۰	۰	۱	۰	۰
-----------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

جدول ۱۰: ضریب نهایی مقادیر ضرب و جمع وزنی

	P	S
X	۱۰	۰/۷۸۴
Y	۸	۰/۲۱۶
Σ	۱۸	۱

گام چهارم: محاسبه نمره ارزیابی گزینه‌های تحقیق بر اساس استراتژی‌ها

$$k_{ia} = \frac{P_i + S_i}{\sum_{i=1}^m (P_i + S_i)}$$

$$k_{ib} = \frac{S_i}{\min S_i} + \frac{P_i}{\min P_i}$$

در این گام امتیاز هر یک از گزینه‌های پیشنهادی طبق ۳ استراتژی محاسبه می‌گردد که روابط آن به صورت زیر می‌باشد.

$$k_{ic} = \frac{\lambda(S_i) + (1-\lambda)(P_i)}{(\lambda \max S_i + (1-\lambda) \max P_i)} \quad \text{رابطه (۵)}$$

جدول ۱۱: محاسبه نمره ارزیابی گزینه‌ها براساس سه استراتژی

	K_a	K_b	K_c
X	۰/۵۶۸	۴/۸۷۵	۱
Y	۰/۴۳۲	۲	۰/۷۶۲

گام پنجم: محاسبه امتیاز نهایی و رتبه‌بندی گزینه‌های تحقیق و در گام آخر امتیاز نهایی هر یک از گزینه‌های پیشنهادی تحقیق محاسبه می‌گردد. هرچه امتیاز K گزینه‌ای بزرگتر باشد، نشان از برتری و اولویت آن گزینه می‌باشد.

$$K_i = (k_{ia}k_{ib}k_{ic})^{\frac{1}{3}} + \frac{1}{3}(k_{ia} + k_{ib} + k_{ic}) \quad \text{رابطه (۶)}$$

جدول ۱۲: رتبه‌بندی نهایی گزینه‌های پیشنهادی تحقیق

گزینه	K	رتبه نهایی
X (شهرچایی)	۳/۵۵۱	۱
Y (خیام جنوبی)	۱/۹۳۵	۲

طبق یافته‌های حاصل از روش کوکوسو، محدوده مطالعاتی شهرچایی ارومیه در ابعاد اجتماعی و فرهنگی به ترتیب مطلوب-ترین و نامطلوب‌ترین شرایط و وضعیت را از نظر تحقق‌پذیری توسعه شهری خلاق (با تأکید بر موسیقی خیابانی) به خود اختصاص داده است. همچنین این محدوده در شاخص‌های برندسازی مکان (هویت) و سطح مولفه‌های زیبایی‌شناختی بیشترین وزن را داشته که نشان از وجود مطلوبیت در این مولفه‌ها می‌باشد. و در شاخص‌های تجدید حیات آرمان‌های فرهنگی مردم و روحیه قومی و هنر اقوام، در نامناسب‌ترین شرایط جای گرفته است. دوری از تراکم و شلوغی‌های بخش‌های مرکزی شهر، برخورداری از طراحی محیطی سازگار و متناسب ضمن بهره‌گیری از دو عنصر مهم آب و فضای سبز، این کریدور را به فضایی دلنشین، آرامش‌بخش و هویت‌مند تبدیل نموده که نظر قشر وسیعی از مردم را جهت ارضای نیازهای فراغتی به سوی خود جلب نموده است. محدوده خیام جنوبی ارومیه نیز در ابعاد اجتماعی و محیطی به ترتیب مطلوب‌ترین و نامطلوب‌ترین شرایط را کسب نموده است. همچنین در شاخص‌های مشارکت و حضورپذیری و وجود وحدت و تناسبات به ترتیب بیشترین و کمترین وزن را داشته است که نشان از سطح مطلوبیت و سازگاری آن‌ها می‌باشد. بر اساس نتایج رتبه‌بندی نهایی (K)، کریدور شهرچایی ارومیه با ضریب نهایی ۳/۵۵۱ شرایط مناسب و مطلوب‌تری را نسبت به محدوده پیاده‌راه خیام جنوبی ارومیه با ضریب نهایی ۱/۹۳۵ در امر نیل به توسعه شهری مبتنی بر خلاقیت (با تأکید بر تقویت هنر موسیقی خیابانی) دارد.

در نهایت جهت بهبود وضع موجود و نیل به شرایطی بهتر در برنامه‌ریزی آتی به ارائه برخی پیشنهادات اقدام می‌گردد.

- حمایت از برگزاری جشنواره‌های فرهنگی-هنری و تورهای موسیقی در فضاهای مشخص از لبه شهرچایی

- حمایت مادی و معنوی از هنرمندان و موسیقی‌دانان سطح شهر و محصولات متنوع موسیقی سنتی و کلاسیک

- تقویت مشارکت مردم و افزایش حضورپذیری

- افزایش سطح آگاهی، شناخت و اطلاعات عمومی مردم از طریق گسترش تبلیغات و... در سطح شهر و محدوده شهرچایی

- تلاش در راستای برندسازی مکان و تقویت هویت بومی از طریق ساماندهی کیفیات طراحی محیط (مبلان، کف،...)

- ایجاد و تقویت حس امنیت از طریق خلق فضای کالبدی مناسب و نور کافی در کنار نظارت، برنامه‌ریزی و حمایت مسئولان و مدیران شهری

- توجه و تأکید بر شأن و مقام تمامی هنرمندان موسیقی خیابانی و هنر و فرهنگ ایرانی از سوی اقشار مردم و مدیران

- تجهیز فضاها و مکان‌هایی از کریدور شهرچایی (فضاهای مکث) جهت اجرای راحت موسیقی خیابانی

- افزایش هماهنگی و همکاری میان سه بخش دولت، مردم و هنرمندان

- تلاش در راستای تقویت تعامل میان اقوام شهر (با توجه به ویژگی چندقومیتی بودن شهر ارومیه)

- بهبود سطح مولفه‌های زیبایی‌شناختی در طراحی محیط مطالعاتی

- ساماندهی زیرساخت‌های فرهنگی-هنری و اجتماعی در جهت جلب رضایت و اعتماد شهروندان

- ایجاد و توسعه عملکردهای خدماتی و فراغتی متنوع (اختلاط کاربری) در محدوده پیرامون

- ایجاد مکانی (گالری) جهت نمایش آثار هنری، رویدادها و جشنواره‌ها

- تأکید بر ایجاد پیوند میان هنرهای عمومی شهری و برندسازی مکان با گردشگری مبتنی بر خلاقیت

- حمایت ویژه از هنرهای عمومی بومی و محلی

- تشکیل جلسات هم‌اندیشی مدیران، متخصصین و صاحب‌نظران با جامعه نخبگان، هنرمندان و تشکلهای ویژه مردمی

- و بهره‌مندی از تجربیات جوامع موفق در سطح جهان و حمایت از تدوین تحقیقات مرتبط با حوزه مطالعاتی

۶. نتیجه‌گیری

امروزه هنرهای عمومی شهری عضو اصلی از اندامگان ابعاد اجتماعی و فرهنگی توسعه یک جامعه شهری محسوب می‌گردد.

موسیقی خیابانی نیز به عنوان یکی از شاخه‌های اثرگذار هنرهای عمومی شهری، نقش مهمی را در حوزه اجتماع و فرهنگ یک

شهر ایفا می‌نماید. پدیده موسیقی خیابانی در شهرهای امروزی بخش مهمی از حیات روزمره مردم را پوشش می‌دهد و به عنوان

یک رخداد مهم اجتماعی و فرهنگی سعی در ارتقای کیفیت

نسبت به اجرای هنرهای عمومی شهری (موسیقی خیابانی) به خود اختصاص داده است.

منابع:

- [1].Abolghaei Rudisari, E. (2014). "Urban planning with a creative city approach in small and medium cities, a case study of Rudsar city." Master Thesis, Department of Urban Planning, Faculty of Arts, University of Tehran. (In Persian).
- [2].APA. (2011). "The Role of the Arts and Culture in Planning Practice." New York: Briefing Papers.
- [3].Beheshti, S. M. (2010). "Urban art; Crystallization of quality in the face of the city." *MANZAR, the Scientific Journal of landscape*, 2(7), 68-69. (In Persian).
- [4].Costa, P., Magalhaes, M., Vasconcelos, B., Sugahara, G. (2007). "A Discussion on the Governance of 'Creative Cities': Some Insights for Policy Action." *Norwegian Journal of Geography*, 61(3), 122-132.
- [5].Cotter, L. (2008). "Urban Community Development Inspired by Culture: The Potential of Creative Cities." Conference of Urban Community Development Inspired by Culture: The Potential of Creative Cities, Published by the Japan Foundation, p 33.
- [6].Duxbury, N. (2010). "Creative Cities of Canada (Translated by Farzin Pak, Shahrzad)." *Journal of Municipalities*, No. 100, 76-84.
- [7].Doss, E. (2006). "Public Art Controversy: Cultural Expression and Civic Debate, Monograph, Americans for the Arts." United States, 294-318.
- [8].Eaton, T. (1990). "Art in the Environment." *The Planner*, No 23, 71-74.
- [9].Ebrahimi, M. (2008). "Creative city meeting: Concepts, policies, case study from successful to unsuccessful cities." Tehran City Studies and Programs Center, Niavaran Cultural Center, Tehran. (In Persian).

محیط‌های اجتماعی را دارد. شناخت عمیق مفاهیم مذکور در سطح جوامع، درک واقعی اهمیت رویدادهای هنری و ضرورت تقویت اجرای آن را موجب می‌گردد. شرایط دشوار زندگی امروزی، بر تأمین نیازهای روحی و روانی شهروندان و تقویت حس همبستگی و تعاملات اجتماعی تأکید می‌کند. دیگر توجه به برنامه‌ریزی و طراحی شهری مبتنی بر ویژگی‌های کالبدی، نمی‌تواند نقص و کاستی‌های کمی و کیفی محیط شهری را تأمین نماید. حیات هر شهری بیش از هر بعدی، به کیفیت عملکردهای اجتماعی، روحی، حسی و روانشناختی وابسته است؛ زیرا شهر پایدار برخواسته از افکار و دیدگاه‌های سالم و هدفمند است که حس رضایت و شادی شهروندان در این حیطه سهم بزرگی را ایفا می‌نمایند. در این راستا، در تحقیق حاضر ارزیابی تطبیقی محدوده‌های کریدور سبز شهرچایی و پیاده‌راه خیام جنوبی شهر ارومیه با هدف امکان‌سنجی تقویت اجرای هنرهای عمومی شهری (موسیقی خیابانی) و آفرینش فضاهای شهری مردم‌گرا مورد بررسی قرار گرفته است تا زمینه‌های تحقق‌پذیری توسعه شهری خلاق فراهم آید. جامعه آماری و حجم نمونه مطالعه حاضر متشکل از دو گروه متخصصین، اندیشمندان و اساتید دانشگاهی و گروه‌های فعال موسیقی خیابانی حاضر در محدوده‌های مذکور می‌باشد که با احتساب روش نمونه‌گیری طبقه‌ای با گروهی تعداد ۶۰ نمونه احتساب گردیده است. در ادامه جهت تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از ابزار پرسشنامه و مصاحبه، از تکنیک‌ها و روش‌های کولموگروف-اسمیرنوف (تعیین معناداری داده‌ها)، ضریب همبستگی اسپیرمن (تعیین سطح همبستگی و ارتباط معناداری میان متغیرهای مستقل و وابسته تحقیق)، سوارا (محاسبه سطح اهمیت و اولویت هر یک از شاخص‌های انتخابی تحقیق) و کوکوسو (رتبه‌بندی نهایی محدوده‌های مطالعاتی و تعیین گزینه برتر) بهره گرفته شده است. یافته‌های حاصل نشان می‌دهد میان متغیرهای موسیقی خیابانی و توسعه شهری خلاق ارتباط معنادار و مستقیم و سطح همبستگی قوی و مثبتی وجود دارد. همچنین ابعاد اجتماعی، فرهنگی و محیطی و شاخص‌های «امکان اجرای زنده موسیقی» و «کیفیت طراحی محیط» به ترتیب بیشترین و کمترین سطح اهمیت و اولویت را در میان ابعاد و شاخص‌های انتخابی تحقیق کسب نموده‌اند. طبق رتبه‌بندی نهایی گزینه‌های مطالعاتی نیز، محدوده کریدور سبز شهرچایی نسبت به پیاده‌راه خیام جنوبی شهر ارومیه شرایط مطلوب‌تری را

approach.” Tabriz, International Conference on Sustainable Development, Strategies and Challenges with a focus on agriculture, natural resources, environment and tourism. (In Persian).

[21].Mansouri, S.A. (2010). “Income: Urban Art.” *MANZAR, the Scientific Journal of landscape*, 2(7), 4-5. (In Persian).

[22].Meschi, M., Modrek, A., Asl fallah, P. (2015). Street Music In Seek of Music Place in City Landscape. *MANZAR, the Scientific Journal of landscape*, 7(31), 48-55. (In Persian).

[23].Mokhles, F. (2014). “Urban Art Typology in the Urban View of India.” *BAGH-E NAZAR*, 11(30), 27-36. (In Persian).

[24].Nouruzi Talab, A. (2010). “Reading the urban landscape as a text.” *MANZAR, the Scientific Journal of landscape*, 2(11), 18-21. (In Persian).

[25].Oliver, P. (2003). “Street Musician.” In: *Continuum Encyclopedia of the Popular Music of the World*, London, Vol 2, 71-72.

[26].Ozsoy, A., Bayram, B. (2007). “The Role of Public Art for Improving the Quality of Public Space in the Residential Environment.” International Conference about Sustainable Urban Areas, Rotterdam. 13.

[27].Pakzad, J. (2006). “Theoretical foundations and urban design process.” Publications of the Ministry of Housing and Urban Development, Tehran. (In Persian).

[28].Panjali Poursangari, M. (2013). “Sources of creation and performance of music in the streets of Tehran.” Master Thesis, Department of Composition, Faculty of Arts, Tehran University of Arts. (In Persian).

[29].Pop Art Portraits. (2007). Retrieved March, From http://www.npg.org.uk/popart/popart_home.htm.

[10].Eghbali, N., Beikbabaei, B., Abdollahi, V., Hosseinzadeh, M., Hendi, H. (2015). “Investigating the indicators of forming a creative city (Case study: Tabriz metropolis).” *New Attitudes in Human Geography*, 8 (1), 79-65. (In Persian).

[11].Esporz, M. (2014). “Social and musical life of street musicians in Tehran.” Master Thesis, Department of Art Research, Faculty of Art and Architecture, University of Science and Culture. (In Persian).

[12].Fatemi, Sasan. (2013). “The emergence of popular music in Iran.” Tehran, Mahour Cultural and Artistic Institute. (In Persian).

[13].Florida, R. (2005). “Cities and The Creative Class.” New York, Routledge.

[14].Jacobs, J. (1961). *The Death and Life of Great American Cities.* NY: Random House.

[15].Hagigatnaeini, G. (2001). An Inquiry into Painting and Its Impact on Urban Planning. *Art Quarterly*, No. 3, 102-107. (In Persian).

[16].Khani, F., Qasemi, A., Qanbari Nasab, A. (2009). “Investigating the effects of coastal tourism based on a survey of rural households; Case study: Chamkhaleh village of Langrud city.” *Human Geography Research Quarterly*, 1 (4), 64-51. (In Persian).

[17].Kiqbadi, M., Fakhraei, M., Alavi, S., Zavari, A. (2008). “From cultural industries to creative industries.” Qom, General Directorate of Islamic Propaganda Qom. (In Persian).

[18].Kosari, M. (2008). “An introduction to popular music.” Tehran, Radio Research Office, Future Plan. (In Persian).

[19].Landry, Ch. (2012). “The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators.” London, UK: Earthscan.

[20].Lotfizadeh Dehkordi, S., Shahedi, B. (2014). “Investigating the characteristics of a creative city with a tourism development

- [38].Shahabian, P., Haghighi, R. (2014). "The Analysis of the Role of Public Arts in Successful Urban Space, Naghsh-e-Jahan Square, Isfahan." *Hoviatshahr*, 8(19), 89-100. (In Persian).
- [39].Shahabian, P., Rahgozar, E. (2012). "Linking creative environment with city." *MANZAR, the Scientific Journal of landscape*, No. 19, 68-73. (In Persian).
- [40].Tavakkoli, H., Hasanpour, H. (2013). "Investigating the criteria of a creative city with emphasis on sustainable urban development (Case study: Piranshahr)." Tehran, the first national conference on geography, urban planning and sustainable development. (In Persian).
- [41].Zadeh Mohammadi, A. (2010). "Introduction to Music Therapy: Music Therapy for All." Secrets of Knowledge Publications. (In Persian).
- [42].Zandbaf, Hussein. (2009). "History and culture of world music." First Edition, Tehran, Music Center Field of Art. (In Persian).
- [43].Ziari, K., Sadeghi, M. (2011). "Music and tourism Case study: Qeshm Island traditional music." Qeshm, Qeshm National Conference and the vision of the future. (In Persian).
- [30].Prato, P. (1984). "Music in the Streets: The Example of Music in Washington Square Park in New York City." In: *Popular Music*, Vol 4, USA: Cambridge University.
- [31].Qurchy, M. (2012). "Creative City." *Perspective Magazine*, No 19, p 7.
- [32].Rabbani Khorasgani, A., Rabbani, R., Adibisade, M., Moazeni, A., (2011). "Investigating the role of social diversity in creating creative and innovative cities (Case study: Isfahan)." *Geography and Development Iranian Journal*, 21(9), 159-180. (In Persian).
- [33].Rafieian, M., Tagvayi, A., Khademi, M., Alipour, R. (2012). "A comparative study of quality assessment approaches in the design of urban public spaces." *Journal of Iranian Architecture and Urbanism*, No. 4, 43-53. (In Persian).
- [34].Roshvand, Z. (2012). "Characteristic and Visual Concepts Environment Graphics with Emphasis on Notification." *Book Art Month*, (167), p 69.
- [35].Sadeghpour Firoozabadi, A., Khalilzadeh Moghadam, M. (2011). "Common language in architecture and music and its study in Iranian arts." *Book of the Month of Art*, No. 162, 106-111. (In Persian).
- [36].Safian, M., Sabet, S. (2013). "A study and analysis of the function of critical art in urban pedestrian space in the framework of Henri Lefebvre's theory of everyday life." Tehran, *Proceedings of the International Conference on Pedestrian Life in the City, Architectural Art of the Century*. (In Persian).
- [37].Samim, R., Esporz, M. (2015). "The Social Life of Recent Street Music in Tehran as an Urban Phenomenon A Qualitative Study of Newly Formed Types of Street Music through Life Story." *Quarterly Journal of Iranian Association for Cultural Studies & Communication*, 11(38), 63-87. (In Persian).